

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obo/95/2012
Identifikačné číslo spisu:	1011201779
Dátum vydania rozhodnutia:	31.07.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1011201779.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond Bratislava, Búdkova 36, Bratislava, IČO: 17 335 345, proti žalovanej: JUDr. Martina Mrázová, Šoltésovej 20, Bratislava, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu Západoslovenské tehelne, š. p. v likvidácii, Moyzesova 2, Pezinok, IČO: 00 015 326, o vylúčenie vecí zo súpisu majetku konkurznej podstaty, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2 Cbi 2/2011-148 z 18. septembra 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2 Cbi 2/2011-148 z 18. septembra 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanej ako správkyňi konkurznej podstaty úpadcu Západoslovenské tehelne, š. p. v likvidácii, Pezinok, povinnosť vylúčiť zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Správou katastra pre V., pre okres X., X. - T., katastrálne územie J., ako parcely registra „C“ KN, ktoré špecifikoval podľa parcelných čísiel výmery a podielov. Ďalším výrokom žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa domáhal žalobou vylúčenia nehnuteľností s odôvodnením, že žalovaná ich zaradila do súpisu majetku konkurznej podstaty neoprávnene. Žalovaná tvrdila, že nehnuteľnosti netvoria poľnohospodársky pôdny fond ani lesný pôdny fond, nie sú zastavané obytnými budovami, hospodárskymi budovami alebo inými stavbami, pôvodne patriacimi poľnohospodárskej usadlosti, a preto podľa § 1 ods. 1 písm. a/, písm. b/ zákona č. 229/1991 Zb. nepatria pod správu žalobcu. Predmetné pozemky pôvodne slúžili znárodnenému podniku Akciové tehelne a chemické podniky, ktorý predmetné pozemky využíval na tehliarsku výrobu. Uvedené vyplýva z výmeru Povereníctva stavebníctva v Bratislave, ktorým boli tieto pozemky znárodnené. Nie sú ani zastavané obytnými a hospodárskymi budovami alebo stavbami slúžiacimi poľnohospodárskej alebo lesnej výrobe, alebo s ňou súvisiacemu vodnému hospodárstvu, a preto nepatria pod správu žalobcu ani podľa § 1 ods. 1 písm. c/ uvedeného zákona. Pozemky evidované ako ostatná plocha s kódom využitia 37 a 18, nie sú zastavané žiadnou budovou, preto nespádajú pod správu žalobcu. Žalobca tvrdil, že predmetné

nehnuteľnosti vzhľadom na ich využitie spĺňajú charakteristiku ustanovenia § 1 v spojení s § 17 zákona 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku a nehnuteľnosti spadajú do správy žalobcu. Žalobca vedomý si tohto svojho postavenia uzatvoril 10. 05. 1995 nájomnú zmluvu s družstvom podielnikov Devín, ktorej predmetom sú aj dotknuté nehnuteľnosti. Výpisy z pozemno-knižných vložiek osvedčujú len právo hospodárenia národného podniku s týmito nehnuteľnosťami a zákonom č. 229/1991 Zb. prešla správa predmetného majetku na žalobcu ex lege. Súd dokazovaním zistil, že na základe žiadosti žalobcu zo 17. 12. 1992, Správa katastra pre V., vykonala zápis predmetných nehnuteľností na žalobcu v súlade s § 1 a § 17 z. č. 229/1991Zb. Na základe výpisu z pozemkových kníh pozemno-knižnej vložky č. 67 bolo zapísané vlastníctvo predmetných nehnuteľností v celosti v prospech Západoslovenských tehelní, národný podnik v Pezinku podľa vyhlášky Ministerstva priemyslu zo dňa 27. 12. 1945 a 07. 03. 1946 a § 17 ods. 1 Dekréty prezidenta republiky č. 100/1945 Sb. Na základe uznesenia Obvodného súdu Bratislava I z 30. 12. 1988 boli Západoslovenské tehelne, národný podnik Pezinok zrušené dňom 31. 12. 1988 a od 01. 01. 1989 prešli všetky práva a povinnosti zo záväzkov zrušenej štátnej hospodárskej organizácie súvisiacej s jej doterajšou činnosťou, ako aj všetka majetková podstata na Západoslovenské tehelne, š. p. so sídlom v Pezinku. Súd s poukázaním na § 19 z. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len ZKV), čl. 8 zákona č. 100/1960 Zb., § 6 zákona č. 88/1988 Zb. o štátnom podniku, § 6 zákona 111/1990 Zb. o štátnom podniku § 1 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a § 17 ods. 1, ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, dospel k záveru o opodstatnenosti žaloby. Uviedol, že v rámci konania o vylúčenie veci z konkurznej podstaty sa zaoberal prejudiciálnou otázkou vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam. Žalobca vlastnícke právo odvodzuje zo zápisu vykonaného Správou katastra na LV č. XXXX podľa zákona č. 229/1991 Zb. Žalovaná odvodzuje vlastníctvo úpadcu z výmeru Povereníctva stavebníctva zo 06. 10. 1954 a zápisu v pozemkovej knihe, pozemno-knižnej vložky č. 67 a 1900 kat. úz. J.. Konštatoval, že na základe výmeru Povereníctva stavebníctva v Bratislave sa znárodnenie týkalo majetku patriaceho Akciovým tehelniam a chemickým podnikom, účastinnej spoločnosti v Hodoníne, závod v Devínskej Novej Vsi. Predmetom tohto znárodnenia boli aj dotknuté nehnuteľnosti. Na základe vyhlášky Ministerstva priemyslu z 27. 12. 1945 uverejnenej v úradnom liste č. 273/15 z 26. 01. 1946 a podľa vyhlášky Ministerstva priemyslu z 07. 03. 1946 uverejnenej pod č. 35/1126 Úradného vestníka zo 14. 05. 1946, ako aj na základe § 17 ods. 1 Dekréty prezidenta republiky č. 100/45 Sb. došlo k vloženiu vlastníckeho práva v prospech Slovenských tehelní, národný podnik Pezinok a potom na základe uznesenia Obvodného súdu Bratislava I s účinnosťou od 01. 01. 1989 prešli všetky práva a majetková podstata Západoslovenských tehelní, národný podnik Pezinok na Západoslovenské tehelne, š. p. Pezinok. Podľa názoru súdu do roku 1989, v súlade s dovtedy platnou Ústavou, ústavnými zákonmi a zákonom o štátnom podniku, vlastnícke právo k nehnuteľnostiam mohlo byť len v prospech štátu. Národný podnik, resp. štátny podnik v súlade s citovaným zákonom hospodáril s majetkom, ktorý mu bol poskytnutý pri jeho založení, resp. takýto majetok nadobudol štátny podnik v rámci svojej hospodárskej činnosti. Štátny podnik mohol byť teda len poverený správou a hospodárskym využitím majetku - nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto konania, vlastníctvo však mohlo byť len štátne. Zápis v pozemno-knižnej vložke síce uvádza vlastníctvo predmetných nehnuteľností v prospech Západoslovenských tehelní, š. p., avšak v súlade s citovaným zákonom nemohlo ísť o vlastníctvo tak ako ho chápe súčasná úprava Občianskeho zákonníka, ale mohlo ísť len o spravovanie tohto majetku. Zákom č. 229/1991 Zb. došlo k úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Podľa názoru súdu jednotlivé parcely, ktoré sú predmetom žaloby, vzhľadom na ich charakter a spôsob využitia, neboli určené a spôsobilé na zabezpečenie výrobnnej činnosti podniku Západoslovenské tehelne, š. p. Charakterom týchto nehnuteľností je jednoznačne poľnohospodárska a živočíšna výroba, pričom od roku 1995 sú tieto nehnuteľnosti v nájme družstva podielnikov Devín, a boli prenajaté na poľnohospodárske využitie. Predmetné nehnuteľnosti spadajú pod § 1 a § 17 zákona č. 229/1991 Zb., a preto v súlade s týmto zákonom bol vykonaný zápis vlastníka - žalobcu v roku 1992 v katastri nehnuteľnosti, na liste vlastníctva č. XXXX. Podľa názoru súdu nehnuteľnosti boli od vzniku národného podniku vždy vo vlastníctve či už Československej republiky alebo Slovenskej republiky, žalovaný vykonával len ich správu a došlo k zosúladieniu zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti v súlade so zákonom a skutočným stavom. Z uvedených dôvodov žalobe vyhovel a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že úspešnému žalobcovi nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože mu trovy nevznikli.

Proti rozsudku podal žalovaný odvolanie s poukázaním na existenciu odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a/, písm. d/, písm. f/, teda, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. (súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav), že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci uviedol, že súd vyhodnotil zápis v pozemno-knižnej vložke č. 1900 v prospech Západoslovenských tehelní, národný podnik - právneho predchodcu úpadcu, ako výkon správy v rozpore s vlastnými zisteniami na strane 5 a 6 rozsudku, kde uviedol, že došlo k vloženiu vlastníckeho práva v prospech Slovenských tehelní, národný podnik, a potom na základe uznesenia Obvodného súdu Bratislava I, s účinnosťou od 01. 01. 1989 prešli všetky práva, majetková podstata Tehelní, národný podnik na Západoslovenské tehelne, štátny podnik. Podľa žalovaného nie je možné zamieňať právne pojmy, a to právo hospodárenia a výkonu práva správy majetku vo vzťahu k štátnemu podniku a právnemu predpisu č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku. Ide o právne pochybenie súdu pri vydaní rozhodnutia vo veci samej, ktoré má za následok nesprávne použitie ustanovenia právneho predpisu vo vzťahu k štátnemu vlastníctvu. Úpadca je štátnym podnikom v režime zákona č. 328/1991 Zb. v platnom znení (ZKV). Na posudzovaný prípad nie je možné aplikovať rozsah vymedzenia vlastníctva, tak ako je uvedený v Občianskom zákonníku. Na posudzovanú vec sa vzťahuje § 6 ZKV, ktorý nehovorí o vlastníctve veci ale používa pojem „patrí dlžníkovi“, v zmysle čoho ide o úpravu zahrnutia majetku, ktorý patrí, alebo mal patriť označenému dlžníkovi. V súvislosti s odvolacím dôvodom podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p. odvolateľ uvádza, že súd prvého stupňa je oprávnený pri vydaní rozhodnutia v predmetnej veci riešiť prejudiciálnu otázku, komu patrí výkon práva hospodárenia či výkon správy majetku. V danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že výkon práva hospodárenia ako aj výkon správy majetku patrí označenému žalovanému, ktorému bol majetok protiprávne odňatý účelovými tvrdeniami žalobcu. V danom prípade ide o nesprávnu aplikáciu v jednotlivosti i kontexte vo vzťahu k zákonu č. 111/1990 Zb. vo veci nakladania s majetkovou podstatou, ktorá tvorí súčasť štátneho podniku, výklad pojmov výkon správy majetku štátneho podniku a výkon práva hospodárenia štátneho podniku, o nesprávnu aplikáciu obmedzenia nakladať s majetkom vo vzťahu ku konštatácii štátneho vlastníctva, o právne pochybenie pri konštatovaní, že žalobca bez ďalšieho splnil podmienky uvedené v zákone č. 229/1991 Zb., keď sa súd nevysporiadal so skutočnosťami, že pozemky nespĺňali charakter podľa tohto zákona, ako aj o nesprávnu aplikáciu ustanovení ZKV, čo viedlo v konečnom dôsledku k nesprávnemu právnemu záveru. Podľa názoru odvolateľa nie je možné pri štátnom podniku aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka. Ďalej uviedol, že žalobca nepreukázal svoju aktívnu legitimáciu v konaní. Podľa jeho názoru pre ďalšie posúdenie daného prípadu bude nevyhnutné podrobne a presne vymedziť a zaoberať sa správou Slovenského pozemkového fondu v zmysle § 1 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. a na základe takéhoto vymedzenia určiť, či ten ktorý pozemok patrí alebo nepatrí pod správu Slovenského pozemkového fondu. V prípade, že sa zistí, že predmetný pozemok nepatrí pod správu žalobcu, bude nevyhnutné v tejto časti žalobu zamietnuť z dôvodu nedostatku aktívnej legitimácie. Zdôraznil, že predmetné pozemky netvoria poľnohospodársky pôdny fond ani lesný pôdny fond, nie sú zastavané obytnými budovami, hospodárskymi budovami alebo inými stavbami, pôvodne patriacej k poľnohospodárskej usadlosti, pretože pozemky pôvodne slúžili znárodnenému podniku, ktorý predmetné pozemky využíval na tehliarsku výrobu. Uvedené vyplýva nepochybne z výmeru Povereníctva stavebníctva Bratislava, ktorým boli pozemky znárodnené. Ďalej uviedol, že pozemky nie sú zastavané obytnými a hospodárskymi budovami alebo stavbami slúžiacimi poľnohospodárskej alebo lesnej výrobe, alebo s ňou súvisiacemu vodnému hospodárstvu. Žalobca odvodzuje svoju správu k sporným pozemkom odkazom na § 1 ods. 3 zákona č. 53/1966 Zb., pričom jediným doloženým dôkazom je evidenčný list vedený na družstvo podielnikov Devín. Ustanovenie § 1 ods. 3 zákona č. 53/1966 Zb. vymedzuje, ktoré pozemky patria do poľnohospodárskeho pôdneho fondu, pričom tieto pozemky výslovne definuje ako poľné cesty, pozemky so zaradením dôležitým pre poľnohospodárske závlahy, vodné nádrže, rybníky potrebné pre poľnohospodársku výrobu, hrádze slúžiace na ochranu pred zamokrením alebo záplavou, ochranné terasy proti erózii a pod. Sporné pozemky takýto charakter nemajú, čo nepochybne vyplýva z katastra nehnuteľností. Súd I. stupňa pochybil, keď sa žiadnym spôsobom týmito skutočnosťami pri svojom rozhodnutí nezaoberal, nevymedzil a žiadnym spôsobom neodôvodnil na základe akých záverov dospel k názoru, že sporné nehnuteľnosti spadajú pod § 1, § 17

zákona č. 229/1991 Zb., a že zápis na LV č. XXXX, pre katastrálne územie J., bol v kalendárnom roku 1992 vykonaný v súlade so zákonom. Opätovne zdôraznil, že výkon správy predmetného nehnuteľného majetku patrí Západoslovenským tehelňam, š. p., Pezinok, čo vyplýva z doložených listín. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na skutočnosť, že žalovaný nepreukázal právo hospodárenia úpadcu k dotknutým parcelám a svoje tvrdenie o správe nehnuteľností odvodzuje len z archívnych dokumentov, ktoré neodrážajú novší stav platný viac ako 20 rokov, teda že správcom dotknutých nehnuteľností je žalobca. Pokiaľ aj v minulosti mal úpadca, prípadne jeho právni predchodcovia, právo hospodárenia k dotknutým nehnuteľnostiam, tento stav sa zmenil na základe zákona a vyše 20 rokov až do súčasnosti patrí zákonná správa žalobcovi, čo bolo v konaní preukázané. Ďalej uviedol, že dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 229/1991 Zb. zaniklo úpadcovi právo hospodárenia k majetku štátu, ktorý mu mal byť zverený. Zápisom predmetných nehnuteľností vo vlastníctve Slovenskej republiky do správy Slovenského pozemkového fondu, došlo k zosúladieniu skutkového stavu s právnym stavom, pretože nehnuteľnosti boli stále vo vlastníctve Slovenskej republiky, a došlo len k zmene ich správy na základe zákona. Podľa názoru žalobcu žalovaný v odvolaní bližšie nekonkretizuje v čom vidí nesprávnu aplikáciu právnych predpisov. Žalobca poukázal na ustanovenie § 22 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb., v ktorom je výslovne upravený zánik niektorých užívateľských práv, medzi ktorými je aj právo hospodárenia k nehnuteľnostiam vo vlastníctve štátu aj právo hospodárenia s majetkom, štátnym podnikom. Pokiaľ by aj žalovaný preukázal, že úpadca mal právo hospodárenia s majetkom štátu, dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 229/1991 Zb. (24. 06. 1991) mu zaniklo právo hospodárenia s majetkom štátu, ktorý mu mal byť zverený pri založení podľa § 6 ods. 1, ods. 2 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku. V súlade s § 22 ods. 1 písm. f/ zákona č. 229/1991 Zb. sa novým správcom majetkom štátu ex lege stal žalobca bez ohľadu na to, kedy došlo k zápisu zmeny správcu do katastra. Zdôraznil, že nehnuteľnosti nemali byť do súpisu konkurznej podstaty zaradené, nakoľko žalobcovi svedčí právo vylučujúce ich zo zápisu, a to vlastnícke právo Slovenskej republiky v správe Slovenského pozemkového fondu, zapísané v katastri nehnuteľností na LV č. XXXX, katastrálneho územia J.. Údaj o vlastníctve, prípadne správe je v zmysle § 78 ods. 2 zákona 162/1995 Zb. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), hodnoverný a záväzný, ak sa nepreukáže opak. Žalobca preukázal, že mu správa nehnuteľností vo vlastníctve Slovenskej republiky patrí oprávnenie, a to podľa zápisu na predmetnom liste vlastníctve už viac ako 10 rokov. Z orto foto mapy dotknutých pozemkov vyplýva, že dotknuté pozemky sú súčasťou uceleného poľnohospodárskeho areálu, kde sa nachádzajú aj stavby využívané na poľnohospodárske účely a na väčšine parciel sa nachádzajú hospodárske stavby evidované na samostatných listoch vlastníctva. K pozemkom je tiež uzatvorená nájomná zmluva na dobu neurčitú s nájomcom družstvo podielnikov Devín. Uvedený dôkaz preukazuje poľnohospodársky charakter dotknutých nehnuteľností. Argumenty žalovaného vo vzťahu k zákonu 53/1996 Zb., ktorý bol nahradený zákonom 220/2004 Z. z., pokladá žalobca za neaktuálne a navyše žalovaný opomína, že zákon 229/1991 Zb. upravoval odkaz len vo vzťahu k § 1 ods. 1 písm. a/, pričom zákonná správa žalobcu je tiež odvodená od písm. b/ až písm. d/ predmetného ustanovenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O. s. p. prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je opodstatnené.

Predmetom odvolacieho konania je vylúčenie nehnuteľností zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu Západoslovenské tehelne, š. p. v likvidácii, Moyzesova 2, Pezinok, IČO: 00 015 326 (ďalej len úpadca).

Podľa § 19 ods. 1, ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len ZKV), ak sú pochybnosti, či vec patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie veci do súpisu. Súd uloží tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť, aby v lehote určenej súdom podal žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz. V prípade, že žaloba nie je podaná včas, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnenie.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že správca zapisuje do súpisu podstaty aj majetok, o ktorom má buď sám pochybnosť, či do konkurznej podstaty patrí, ako aj majetok, o ktorom nepochybuje, že do konkurznej podstaty patrí ale iné osoby jeho zaradenie do súpisu spochybňujú (spravidla súčasní vlastníci). Žaloba o vylúčenie veci z konkurznej podstaty nie je žalobou o určenie vlastníckeho práva a zahrnutím majetku do konkurznej podstaty alebo jeho vylúčením zo súpisu sa nemení vlastník tohto majetku.

Zo spisu vyplýva, že žalovaný správca konkurznej podstaty v konkurznom konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 4 K 05/2004 zahrnul do konkurznej podstaty úpadcu Západoslvenské tehelne, š. p. v likvidácii Pezinok nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom vylučovacej žaloby. Krajský súd v Bratislave vyzval žalobcu na uplatnenie práva žalobou proti správcovi konkurznej podstaty z dôvodu, že v katastri nehnuteľností je evidovaný ako vlastník nehnuteľností. Žalobca uplatnil právo predmetnou vylučovacou žalobou podľa citovaného ustanovenia § 19 ZKV v lehote určenej súdom.

Prípustným odvolacím dôvodom v zmysle § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. a v zmysle § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p., na ktorý žalovaný v odvolaní poukázal je nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa a nedostatočne zistený skutkový stav veci.

Pod právnym posúdením je potrebné rozumieť činnosť súdu, pri ktorej sa zo skutkových zistení vyvodzuje právny záver a aplikuje konkrétna právna norma na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov sa jedná vtedy, ak súd nepoužil správny predpis alebo ak aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových zistení vyvodil nesprávny právny záver.

Súd prvého stupňa žalobe vyhovel a predmetné nehnuteľnosti z konkurznej podstaty vylúčil s tým, že za podstatnú otázku, ktorú riešil prejudiciálne, považoval otázku vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam. S poukázaním na zákon č. 100/1960 Zb. a zákony o štátnom podniku č. 88/1988 Zb. a č. 111/1990 Zb. dospel k právnomu záveru, že do roku 1989 vlastnícke právo k nehnuteľnostiam mohlo byť len v prospech štátu. Štátny podnik bol len poverený správou a hospodárskym využitím majetku - nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, nebol ich vlastníkom, aj keď v pozemnoknižnej vložke sa uvádza vlastníctvo v prospech Západoslvenských tehelní, š.p. Vyvodil tiež záver, že predmetné nehnuteľnosti boli vždy vo vlastníctve či už Československej republiky alebo Slovenskej republiky, žalovaný vykonával len ich správu a v súlade so zákonom č. 229/1991 Zb. došlo k zosúladieniu zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností so skutočným stavom.

Z obsahu spisu je zrejmé, že úpadcom, do konkurznej podstaty ktorého boli zapísané predmetné nehnuteľnosti, je štátny podnik Západoslvenské tehelne, š. p. v likvidácii, Pezinok.

Majetkové postavenie štátneho podniku upravuje § 6 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku (predtým z. č. 88/1988 Zb.) podľa ktorého veci, s ktorými podnik hospodári, sú v štátnom vlastníctve a podnik má právo majetok s ktorým hospodári držať, užívať ho a nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi a majetok sa môže podniku odňať iba v prípadoch a za podmienok ustanovených zákonom.

Uvedený zákon upravuje aj likvidáciu štátneho podniku a v ustanovení § 15c ods. 4 ukladá likvidátorovi povinnosť, v prípade predĺženia podniku, podať bez zbytočného odkladu návrh na vyhlásenie konkurzu. Z uvedeného je zrejmé, že štátny podnik môže byť dlžníkom v úpadku na ktorého sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len ZKV).

Podľa § 6 ods. 1, ods. 2 ZKV, majetok podliehajúci konkurzu tvorí konkurznú podstatu (ďalej len „podstata“). Podstatu tvoria veci, byty a nebytové priestory, práva a iné majetkové hodnoty (ďalej len „majetok“), ktoré patrili dlžníkovi v deň vyhlásenia konkurzu, a majetok, ktorý dlžník nadobudol počas konkurzu, ako aj majetok, ktorým dlžník zabezpečil svoj záväzok.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že do konkurznej podstaty patria aj nehnuteľnosti, ktoré patria dlžníkovi v deň vyhlásenia konkurzu. Do konkurznej podstaty dlžníka - štátneho podniku patria preto aj nehnuteľnosti, s ktorými má štátny podnik právo hospodáriť.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí na jednej strane konštatoval, že z listinných dôkazov predložených žalovaným (výpisy z pozemkovej knihy - vložky č. 60 a 1900 kat. úz. J.) vyplýva zápis nehnuteľností v prospech úpadcu, na druhej strane však nevzal do úvahy podstatnú skutočnosť, že uvedenému štátnemu podniku patrilo právo hospodárenia k predmetným nehnuteľným veciam v zmysle uvedeného zákona o štátnom podniku. Záver súdu prvého stupňa, že vlastníkom predmetných nehnuteľností je štát, je síce správny, ale nie je v kontexte tejto vylučovacej žaloby podstatný.

Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyplynulo, že vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam v prospech Slovenskej republiky - Slovenský pozemkový fond bolo zapísané príslušným katastrom nehnuteľností na základe jeho žiadosti zo 17. 12. 1992.

Súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatoval, že predmetné nehnuteľnosti vzhľadom na ich charakter a spôsob využitia, neboli určené a spôsobilé na zabezpečenie výrobnnej činnosti štátneho podniku (neskôr úpadcu) ale ich charakterom je jednoznačne poľnohospodárska a živočíšna výroba, pričom od roku 1995 sú prenajaté na poľnohospodárske využitie družstvu podielnikov Devín. Na základe uvedených skutočností dospel súd k záveru, že predmetné nehnuteľnosti spadajú pod ustanovenie § 1 a § 17 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, a preto v roku 1992 bol žalobca zapísaný ako vlastník v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. XXXX v súlade s týmto zákonom. Uvedený skutkový aj právny záver je podľa názoru odvolacieho súdu predčasný a vyplýva z nedostatočne zisteného skutkového stavu.

Žalovaný v priebehu konania tvrdil, že predmetné nehnuteľnosti pôvodne slúžili znárodnenému podniku tehelne na tehliarsku výrobu a pretože nemajú charakter definovaný v § 1 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb., nepatria pod správu Slovenského pozemkového fondu v zmysle § 17 uvedeného zákona. Poukázal pritom aj na kódy využitia pozemkov uvedené v katastri nehnuteľnosti.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému majetku, zákon sa vzťahuje na

- a) pôdu, ktorá tvorí poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patrí a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj na pôdu, ktorá tvorí lesný pôdny fond (ďalej len „pôda“),
- b) obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, včítane zastavaných pozemkov,
- c) obytné a hospodárske budovy a stavby slúžiace poľnohospodárskej a lesnej výrobe alebo s ňou súvisiacemu vodnému hospodárstvu, včítane zastavaných pozemkov,
- d) iný poľnohospodársky majetok uvedený v § 20.

Podľa § 17 ods. 1 uvedeného zákona, nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu uvedené v § 1 ods. 1 spravuje právnická osoba zriadená zákonom (ďalej len „pozemkový fond“) s výnimkou

- a) pozemkov,
 - 1. na ktorých sa nachádza cintorín,
 - 2. ktoré sú určené na obranu štátu,
 - 3. ktoré sú chránené podľa osobitných predpisov,
 - 4. ktoré sú súčasťou lesného pôdneho fondu,
 - 5. podľa osobitného predpisu,
 - 6. na ktorých hospodária Národný žrebčín Topoľčianky, štátny podnik, Závodisko, štátny podnik Bratislava, Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra, štátny podnik, Plemenárske služby Slovenskej republiky, štátny podnik, a Štátne lesy Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici,
- b) nehnuteľností uvedených v § 1 ods. 1 písm. b/ a písm. c/, s ktorými hospodári Národný žrebčín Topoľčianky, štátny podnik, a Závodisko, štátny podnik Bratislava, Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra,

štátny podnik, Plemenárske služby Slovenskej republiky, štátny podnik, a Štátne lesy Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici.

Pozemkový fond nespravuje obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby slúžiace lesnej výrobe alebo vodnému hospodárstvu, ktoré s ňou súvisia a ktoré spravujú právnické osoby podľa osobitného predpisu. (§ 17 ods. 2 zákona č. 229/1991)

Z uvedených ustanovení vyplýva, že pozemkový fond spravuje pozemky vo vlastníctve štátu, ktoré tvoria poľnohospodársky alebo lesný pôdny fond a zastavané pozemky len v prípade, ak sa na nich nachádzajú budovy a stavby definované v ustanovení § 1 ods. 1 písm. b/, písm. c/ citovaného zákona. Súd prvého stupňa nevzal do úvahy skutočnosť, na ktorú žalovaný poukazoval, že predmetné pozemky sú v katastri nehnuteľností evidované s kódom využitia pozemkov 37 a 18, čo znamená, že ide o pozemky na ktorých sú skaly, svahy, rokliny výmole, vysoké medze s krovím alebo kamením a iné plochy, ktoré neposkytujú trvalý úžitok a dvor. Súd sa nezaoberal ani charakterom stavieb a budov nachádzajúcich sa na predmetných pozemkoch v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 229/1991 Zb. K jednoznačnému záveru o poľnohospodárskom charaktere nehnuteľností dospel len na základe tvrdení žalobcu a existencie nájomnej zmluvy uzavretej v roku 1995 medzi Slovenským pozemkovým fondom a družstvom podielnikov Devín.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a v zmysle § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Úlohou súdu prvého stupňa bude v ďalšom konaní doplniť dokazovanie so zameraním na zistenie skutočností, či predmetné nehnuteľnosti, ku ktorým nesporne vzniklo právo hospodárenia štátnemu podniku (neskôr úpadcovi) a sú predmetom vylučovacej žaloby, splňajú charakter nehnuteľností definovaných v § 1 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb., a teda či Slovenskému pozemkovému fondu vzniklo v zmysle § 17 ods. 1, ods. 2 uvedeného zákona právo správy predmetných nehnuteľností. Podstatný je charakter nehnuteľností v čase nadobudnutia účinnosti zákona, nie v čase uzavretia nájomnej zmluvy Slovenským pozemkovým fondom. V tejto súvislosti je potrebné tiež zdôrazniť, že námietka žalobcu týkajúca sa zániku práva hospodárenia štátneho podniku k predmetným nehnuteľnostiam vo vlastníctve štátu podľa § 22 ods. 1 písm. f/ zákona č. 229/1991 Zb. nie je opodstatnená, pokiaľ z vykonaného dokazovania vyplynie, že predmetné nehnuteľnosti nemajú charakter uvedený v § 1 ods. 1 tohto zákona.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Súd prvého stupňa je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O. s. p.).

Rozsudok prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.